

Süt sektöründe, 2016 yılı değerlendirmesi ve 2017 yılı beklentileri...

Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR)
Yönetim Kurulu Başkanı **Tarık TEZEL**

SETBİR

SÜTTE 2016

Türkiye'de 2016 yılında, inek-koyun-keçi-manda olmak üzere toplam 18,49 milyon ton çiğ süt üretildi. 2015 yılındaki 18,65 milyon tonluk üretim ile karşılaştırıldığında, 2016 yılında %0,89 oranında bir azalma olduğu görülmektedir.

2016 yılında işletmeler tarafından toplanan inek sütü miktarı ise 9,21 milyon ton olmuştur. 2015 yılı ile karşılaştırıldığında (8,94 milyon ton), bu miktarda %3 oranında artış sağlandığı görülmektedir.

Süt sektörü için 2016, hayli zorlu bir yıl oldu. 2014 yılında canlanan süt sektörü ihracatı, 2015 yılında gerek Rusya'nın süt ve süt ürünleri de dâhil bazı gıda ürünlerine ambargo koyması, gerekse Avrupa Birliği'nde (AB) süt kotalarının kalkması sonucu dünya süt ürünleri fiyatlarının düşmesiyle birlikte hayli büyük düşüşler yaşadı. 2014 yılında 347 milyon dolarlık süt ve süt ürünleri ihracatı yapılmışken, bu değer 2015 yılında %20 azalarak 271

milyona düştü. 2016 yılında ise bir miktar toparlanma yaşanarak, ihracatımız 323 milyon dolara çıktı.

2016 yılında Et ve Süt Kurumu (ESK), et ve süt sektörüne müdahalede bulundu. Süt sektörüne müdahale, üreticiden süt olarak süttozu yaptırmak şeklinde oldu.

Bu kapsamda SETBİR olarak talebimiz, öncelikle çiğ süt arzının talebin üzerine çıktığı dönemlerde, ESK'nın müdahale alımlarını, Ulusal Süt Konseyi (USK) tarafından belirlenmiş çiğ süt fiyatından alım yapan sanayicilerden, rayiç süt tozu fiyatları ile süt tozu olarak yapmasıdır.

SÜTTE 2017

Süt sektöründe bir regülasyon ihtiyacı olduğu açıktır. Depolama desteği, sütte arz fazlasının olduğu dönemlerde regülasyonun sağlanmasını teşvik edebilecektir. Böylelikle süt tozu yapma veya yaptırma imkânı olmayan imalatçıların peynir ve çeşitleri gibi stoklanabilir ürünlerinde depolama desteği alması üreticinin elinde süütün kalmasını önleyecek, hayvan kesilmesinin önünü kapatacak, üreticinin hevesinin kırılmasına meydan vermeyecektir.

2015 yılında düşen dünya çiğ süt fiyatları 2016 yılında da bazı ülkelerde düşük kalmaya devam etti, bazı ülkelerde ise bir miktar toparlanma gösterdi. 2017 yılında dünya süt fiyatlarının, dolayısıyla süt ürünleri fiyatlarının 2016 yılına göre daha yüksek olacağı öngörülmüyor. AB'de de süt üretiminin azaltılması yönünde verilen desteklemelere bağlı olarak süt üretiminin artmayacağı tahmin ediliyor. Küresel stokların yüksek olması da üretimi etkileyen önemli faktörlerden biri.

Türkiye'de ise artan dünya fiyatları ile bağlantılı olarak ihracatta rekabet gücümüzün artmaya başlaması ile sektörde bir miktar toparlanma olacağını öngörüyoruz. Bu kapsamda dış pazarda yeni kapılar açmak, yeni imkânlar yaratmak önceliğimiz olmalı. Ancak bu sayede kısa vadede süt tüketimini artırma yönünde adım atabiliriz.

Ülkemizde çiğ süt, artık bütün gelişmiş ülkelerde olduğu gibi kalite değerleri ile fiyatlandırılmalı (Örneğin AB ülkelerinde bir litre çiğ inek sütü için baz kriter, yağ için %4,2, protein için %3,4'tür. Uluslararası pazarlarda rekabet edebilmek için, öncelikle çiğ süt kaliteleri rekabetçi düzeye çıkarılmalıdır). Aralık 2016'da USK tarafından belirlenen çiğ süt referans fiyatı, ülkemizde ilk defa kalite kriterleriyle birlikte belirlenmiş olup,

%3,5 yağ, %3,1 protein değerine sahip çiğ inek sütü için belirlenen referans fiyatı 1,21 TL/litre olmuştur. Bu belirleme her ne kadar AB değerleri ile mukayese edildiğinde düşük kalsa da ülkemizde ilk defa bu şekilde referans fiyatının belirleniyor olmasını, çiğ sütümüzün gelecekte iyileşmesi bakımından bir adım olarak niteliyor, AB standartlarına ulaşmayı ümit ediyoruz.

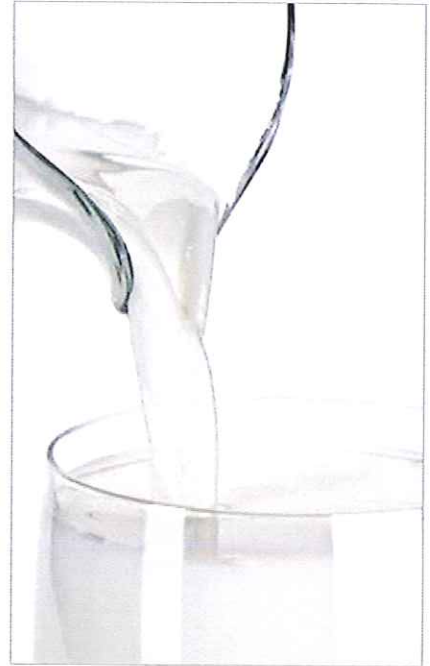
MİLLÎ TARIM PROJESİ

Bu değerlendirmede, 2016 yılında Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından açıklanan "Millî Tarım Projesi"ne ayrı bir yer vermek istiyorum.

"Millî Tarım Projesi", Türkiye'de tarımı ve hayvancılığı geliştirip kalkındıracak, üreticimizi refaha kavuşturacak, halkımızı daha besleyici ve hesaplı gıda ile buluşturacak, son yılların en önemli projesidir.

Proje ile 941 havza ortaya çıkarıldı. Bu havzalarda hangi ürünlerin yetişeceği, pamuk, zeytin, arpa, yulaf ve yem bitkilerinin nerede daha iyi yetişeceği, su ihtiyacı gibi kriterler değerlendirilerek 19 stratejik ürün belirlendi. Bu ürünlerin hangi havzada daha verimli yetişeceği, daha az maliyetle yetiştirilebileceği amacıyla hesaplamalar yapılarak havza bazlı destekler ortaya çıktı. Bu kapsamda buğday ve yem bitkileri, tüm havzalarda desteklenecek ürünler kapsamına alındı.

Millî Tarım Projesi'nin ikinci bölümü hayvancılıkta verimi artırmayı ve köklü değişiklikler yapmayı hedefliyor. Proje 25 ilde mera hayvancılığı yetiştirici bölgeleri oluşturuyor. Bu 25 il, toplam mera varlığımızın yüzde 52,6'sını, büyükbaş hayvan varlığımızın yüzde 32'sini kapsıyor. Proje ile 25 ilde tüm aşaları yapılmış, dört ayını doldurmuş buzağılara 750 lira destek verilecek, ahır-ağıl yapımının yüzde 50'si de desteklenecek. Ayrıca 32

ilde damızlık düve üretim merkezleri, 23 ilde damızlık koç ve teke üretim merkezleri, 8 ilde damızlık manda üretim merkezleri kurulacak.

Ülkemiz hayvancılığının en önemli sorunlarından olan hayvan hastalıklarının önlenmesi de Millî Tarım Projesi'nin hedefleri arasında yer alıyor. Buna göre, kademeli olarak ülkemizin tamamı şap hastalığından arı hale getirilecek; Afyonkarahisar, Amasya, Polatlı-Ankara ve Kapıkule-Edirne'de hayvan kontrol ve dinlendirme istasyonları kurulacak.

Bu kapsamda Millî Tarım Projesi, gerek hayvan hastalıkları ve hayvansal üretim konusunda, gerekse havza bazlı tarımsal üretim kapsamında, çok büyük bir iyileşmeyi müjdeliyor. Önümüzdeki iki yıl içinde bu projenin meyvelerini göreceğimizi ve yukarıda belirtilen sorunların büyük oranda çözümleneceğini düşünüyoruz.